

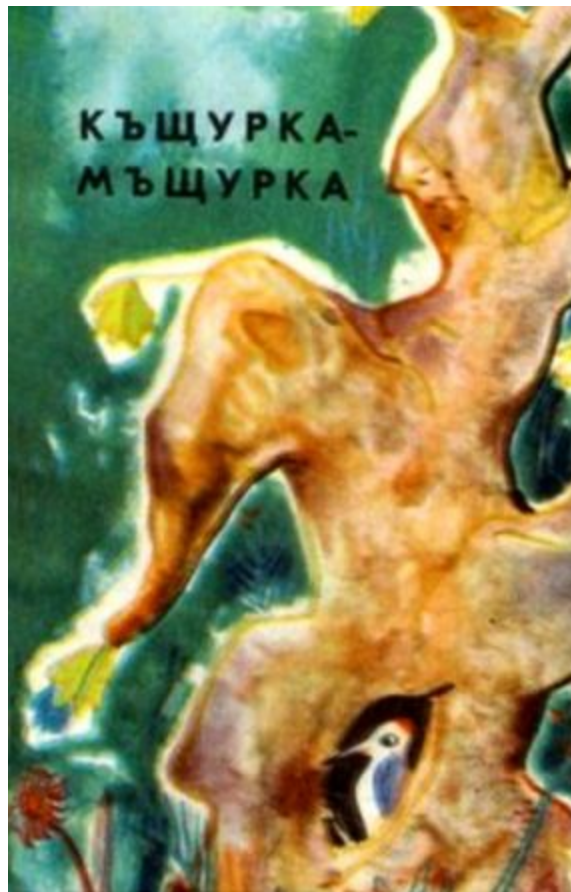
ПРИКАЗКИ НА СТРАНИТЕ С НАРОДНА ДЕМОКРАЦИЯ

Превод: Ангел Каралийчев, Ран Босилек, Христиана Василева,
Веселина Геновска, Ванда Смоховска-Петрова, Димитър Стоевски,
Гергана Стратиева, Константин Константинов, Димитър Добрев,
Йордан Стратиев

chitanka.info

КЪЩУРКА-МЪЩУРКА

РУСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

В гората имаше един дъб. Дебел-предебел, стар-престарял.

Долетя един кълвач пъстър, шапката му червена, носът остър. По дънера скок-подскок с носа си чук-почук — потрака, послуша се и започна да дълбае дупка. Поживя си в нея през лятото, отвъди си деца и отлетя.

Мина зимата, пак настана лятото.

Узна за тая дупка скорецът. Долетя. Гледа — дъб, на дъба — дупка. Ето за скореца къщурка. Попита:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

От къщурката никой не отговори.

Къщурката беше празна.

Домъкна скорецът в дупката сено и слама, остана да си живее в дупката и да си отглежда децата.

Една година живя, втора година живя — взе да съхне старият дъб, залюци се: уголеми се дупката, по-широка стана.

На третата година за тая дупка узна жълтооката кукумявка.

Долетя. Гледа — дъб, на дъба — дупка колкото котешка глава.

Попита:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

— Живя един кълвач пъстър с нос остър, сега живея аз — скорец, първи в гората певец. А ти що си?

— Аз съм кукумявка — паднеш ли ми в ноктите, не ахкай. Нощем долитам — цоп! — и те поглъщам. Махай се вън от къщи, докато си цял!

Уплаши се скорецът от кукумявката и отлетя.

Кукумявката нищо не домъкна, така започна да си живее в дупката — върху своите перца.

Една година живя, втора живя — залюци се старият дъб, разшири се дупката.

На третата година за дупката узна катеричката. Пристигна. Гледа — дъб, на дъба — дупка колкото кучешка глава. Попита:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

— Живя един кълвач пъстър с нос остър, живя скорец — първи в горицата певец, сега живея аз — кукумявката, паднеш ли ми в ноктите, не ахкай. А ти що си?

— Аз съм катеричка, по клонките скачам, в дупките кротувам. Имам дълги зъбчета, остри като иглици. Излизай вън от къщурката, докато си цяла!

Изплаши се кукумявката от катеричката, отлетя.

Домъкна катеричката мъх и заживя в дупката.

Една година живя, втора живя, а старият дъб се люци, дупката става по-широка.

На третата година за дупката узна една белка.

Дотърча, гледа — дъб, до дъба — дупка колкото човешка глава.

Попита:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

— Живя един кълвач пъстър с нос остър, живя един скорец — първи в горицата певец, живя кукумявка — паднеш ли ѝ в ноктите, не ахкай, сега живея аз, катеричката, по клонките дето скачам, в дупките кротувам. А ти що си?

— Аз съм белката — злата горска хищница. Аз съм по-голямата сестра на пора, с мен не се закачай. Излизай от къщурката, докато си цяла!

Изплаши се катеричката от белката и побягна.

Нищо не домъкна белката, така започна да си живее в дупката — върху своята вълница.

Една година живя, втора живя, люци се старият дъб, разшири се дупката.

На третата година узнаха за дупката пчелите. Гледат — дъб, а на дъба — дупка колкото конска глава. Въртят се, жужат и питат:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

— Живя един кълвач пъстър с нос остър, живя един скорец — първи в горицата певец, живя кукумявка — паднеш ли ѝ в ноктите, не ахкай, живя катеричка, по клонките дето скача и в дупките кротува, сега живея аз, белката — злата горска хищница. А вие кои сте?

— Ние сме пчелен рой — заедно сме порой. Въртим се, жужим, жилим, плашим малки и големи. Махай се от къщурката, докато си цяла!

Изплаши се белката от пчелите и побягна.

Домъкнаха пчелите восък и заживяха в дупката. Една година живяха, втора живяха — люци се старият дъб, разшири се дупката.

На третата година узна за тая дупка мечката. Пристигна. Гледа — дъб, на дъба — голяма дупка като голям прозорец. Попита:

— Къщурке-мъщурке, кой живее в къщурката?

— Живя един кълвач пъстър с нос остър, живя един скорец — първи в горицата певец, живя кукумявка — паднеш ли ѝ в ноктите, не ахкай, живя катеричка, по клонките дето скача и в дупките кротува, живя белката — злата горска хищница, а сега живеем ние — пчелен рой, заедно сме порой. А ти що си?

— Аз съм Меца-мецана, при вас искам да остана!

Покачи се на дъба, навря си главата в дупката, че като напъна! Разцепи дъба на две половини, а в него смятай колко години се беше събрало вълна

и сено,
и восък,
и мъх,
и пух,
и перушинки,
и пращинки, и пих-х-х!...
От къщурката нищо не остана.

ХВЕСКА

УКРАИНСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Лошо е, когато човек не умее да си държи езика зад зъбите.

Имало едно време мъж и жена — Петро и Хвеска. Добра жена била тая Хвеска, само едно й било лошо: каквото и да й каже мъжът, ще го раздрънка на другите. Молил я Петро, сърдил й се — нищо не помагало.

Веднъж отишъл той да оре и намерил в нивата делва злато. А то било още при крепостното право, когато селяните ходели да работят на господарите. Петро си рекъл: „Сега ще мога и да се откупя, само кметът да не узнае, че ще ми го вземе. А той сигурно ще узнае, защото

от Хвеска не можеш се скри — тя по цялото село ще го разнесе. Какво да правя?“

Мислил, мислил бедният човек и измислил.

„Трябва — рекъл — да отуча езика й да бърби.“

Взел той парите, занесъл ги в къщи, скрил ги, а на жена си нищо не казал. На другия ден отишъл на пазар, купил връзка кравайчета и един убит заек. Като се връщал, свил край реката, извадил от мрежата всичката риба и сложил в мрежата заека... Рибата занесъл в гората и я разхвърлял под храстите, а кравайчетата накачил на крушата, която се намирала покрай гората. После се върнал в къщи. Наобядвали се с Хвеска и той й рекъл:

— Какво ще кажеш, жено, не е ли добре да отидем в гората? Може да е поникнала там риба, та да си наберем за вечеря.

Хвеска рекла:

— Ти, Петро, да не си оглупял? Риба никне ли в гората?

— Понякога никне — отговорил Петро. — Днес гората е тиха, ще наберем достатъчно риба. Да отидем, жено!

Хвеска не повярвала, но все пак отишла с мъжа си. Стигнали в гората, гледат: под тоя храст, под оня — риба. Петро тогава рекъл:

— Е какво, Хвеске, излъгах ли те?

— Чудно — отвърнала жената. — Толкова време живея, такова чудо не бях виждала.

— А сега — рекъл Петро — да отидем на реката, може да се е хванал в мрежата някой заек.

— Мислиш ли какво говориш! Где се е чуло и видяло зайци с мрежа да се ловят.

— А видяло ли се е риба да расте в гората? Расте! Да вървим! — рекъл Петро.

Тръгнали. Стигнали покрай гората — гледат круша, а на нея много кравайчета. Хвеска завикала:

— Петро, Петро, гледай кравайчета на крушата!

— Виждам — отвърнал той. — Е, че какво?

— Как какво! Растат ли кравайчета по круша?

— Разбира се, че не растат — отвърнал мъжът. — Сигурно е минал облак кравайчета над гората и кравайчетата са останали по клоните.

— Дай по-скоро да си натръскаме!

Натръскали, отишли на реката. Извадил Петро една мрежа — празна, извадил друга — нищо; като извадил третата, там — заек.

— Ах, майчице рождена! — завикала Хвеска. — Заек в мрежата. Откак свят светувам, такова нещо не бях виждала!

— Е, какво — рекъл мъжът. — Не беше виждала, а сега видя. Да се връщаме дома, че вече е късно!

Събрали всичко и тръгнаха. Отишли си в къщи, жената започнала:

— Какъв е тоя ден! Никога не е било такова нещо: риба в гората, заек в реката, кравайчета на крушата!

— Има още нещо — рекъл Петро. — По-чудно е това, че днес намерих пари.

— Ами!

— Намерих.

— Къде са те?

— Ето ги.

Извадил той парите.

— Сега, Петро, лесно ще се откупим от господарите.

— Вярно е — рекъл мъжът. — Но ако узнае кметът и всичко ни вземе?

— Още какво ще кажеш? — рекла Хвеска. — Как ще узнае? Аз никому няма да кажа.

— Внимавай, не говори, инак ще бъде лошо за нас. И не казвай на никого за това, което видяхме в гората и на реката, а иначе хората ще узнаят какъв ден е бил и веднага ще се сетят за гърнето със златото. В такива дни винаги се намира имане.

Така говорил Петро на шега, а Хвеска взимала всичко за чиста истина.

Вечерта в селото се раздал шум и врява.

— Какво става там, Петро? — запитала Хвеска.

— Кой го знае!

— Какво може да бъде! Ще отида да видя!

— Не ходи! — рекъл Петро.

А Хвеска:

— Петро, гълъбче, миличък, какво става там — кажи ми!

— Какво става там ли? — рекъл Петро. — Кметът откраднал от попа голяма наденица. Сега го водят из село и го налагат с наденицата,

та да му дойде умът в главата.

Всичко това Петро разправял на смях, а Хвеска повярвала и вече не се сдържала.

— Ох, бащице! Ще изтичам до кумата Маланя да ѝ разкажа!

— Недей! Седи си по-добре в къщи — рекъл Петро. — Или не знаеш нашия кмет? Той ще научи, че ти разказваш за него такива работи, та и за тебе, и за мене ще бъде зле.

Послушала Хвеска и не отишла. Търпяла ден, никому не казала за имането, търпяла два, на третия вече не се стърпяла: как да не разкажеш за такова щастие. Изтичала до кумата Маланя.

— Здравей! — рекла.

Седнала. Седи, а думите ще ѝ се откъснат от езика, но се страхува да заговори. Седяла, седяла, най-после не изтърпяла.

— Ех, кума, не зная как да ти кажа.

— Кажи, кажи — запитала кумата.

— Не зная как да ти кажа! Работата е такава, че Петро ми поръча на никого да не казвам.

— Ох, майчице моя, нима аз ще продумам на някого?

— Ех, кума — рекла Хвеска, — каквото да става, ще ти разкажа. Само нито дума на никого!

Разказала ѝ всичко за парите.

Едва излязла Хвеска, и кума Маланя се облякла — и при кума Прасковя.

— Ех, кума, ти чу ли?

И ѝ разказала всичко за имането на Петро. Прасковя на Марина, а тя на Арина...

След ден-два извикали Петро в кметството. Нахвърлили се върху него:

— Кажи, негоднико, ти намирал ли си пари?

— Не — отвърнал Петро, — не съм намирал.

— Как не си намирал? Твоята жена на вятъра ли ще говори?

— Какво говори жена ми? Моята жена може да наговори такива работи, каквито на света няма. Тя не е с ума си.

— Ах, така ли! — завикал кметът. — Да доведат тука Хвеска.

Довели Хвеска. Кметът я запитал:

— Твоят мъж намери ли пари?

Тя си признала.

— Е, какво? — запитал кметът Петро. — Виждаш ли?

— Е, че какво? — отвърнал Петро. — Тя какво ли не измисля. А вие я попитайте, господарю, кога е било това?

— Кога е било това? — попитал кметът Хвеска.

— Кога ли? Това беше, когато ходихме в гората за риба — под храстите риба брахме, когато мина облак кравайчета и ние си натръскахме кравайчета от крушата, когато се беше хванал в мрежата заек и вас, милостиви господарю, водеха из село...

— А за какво ме водеха из село? — попитал кметът.

— Моля за прошка, милостиви господарю... Но като ме питате, ще ви кажа... За да ви набият хубаво за наденицата, която благоволихте да откраднете от попа...

Кметът се нахвърлил отгоре ѝ.

— Ах, ти, такава-онакава! Как смееш да ми говориш такива неща. Вземете я и я набийте хубаво, да знае как бърбори врели-некипели!

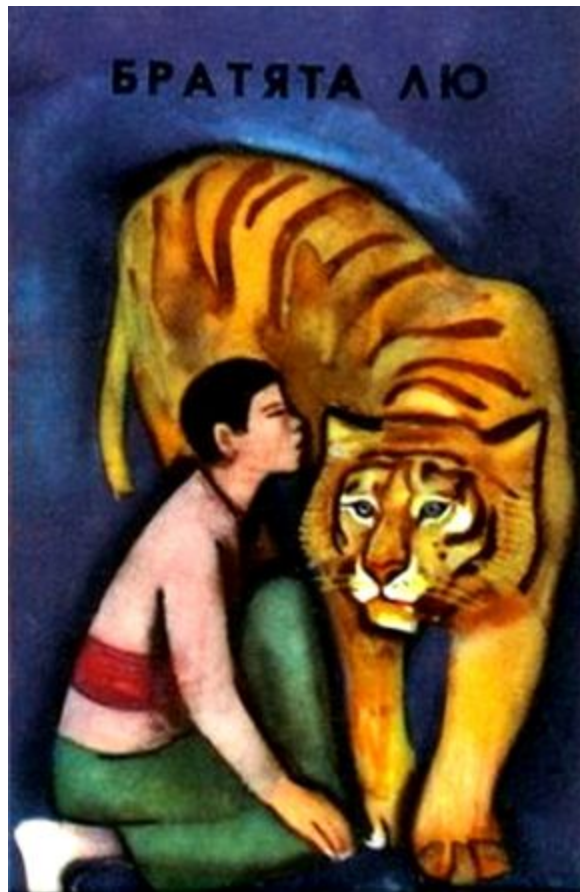
Тогава Петро се застъпил, взел да моли, взел да говори, че жена му не е с ума си. Помисли, помислил господарят и наистина я взел за глупачка, та я пуснал.

Тръгнали си двамата — Хвеска и Петро. Той се смее, а тя свесила нос: проумяла, че зле се е наредила. Стигнали в къщи, а тя цяла в сълзи.

— Хвеске, мила женице! — рекъл Петро. — Недей бърбори напразно. А сега не се сърди, дай да се помирим!

Помирили се. Скоро се откупили от господаря си и заживели охолно и честито.

БРАТЯТА ЛЮ КИТАЙСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Много отдавна на брега на морето живеела една добра жена. Тя имала петима сина, петима братя Лю: Лю първи, Лю втори, Лю трети, Лю четвърти и Лю пети. Те си приличали толкова много, че никой не могъл да ги различи един от друг. Дори майка им ги бъркала понякога. Но всеки от братята си имал своя особеност. Най-старият брат, Лю първи, можел да изпие цялото море, а после да го върне обратно. Лю втори не се боял от огън. Лю трети можел да се разкрачва на различна дължина. Тялото на Лю четвърти било по-здрaво от най-здрaвото

желязо, а най-малкият, Лю пети, разбирал езика на птиците и животните.

Живеели те щастливо и охолно. Лю първи ловял риба. Лю втори поддържал огъня в къщи. Лю трети и Лю четвърти работели на полето. А Лю пети пасял гъските и овцете.

Веднъж в онези места, където живеели братята Лю, дошъл на лов богатият и зъл управник на областта. Накрай гората той видял стадо с овчарче. Той бил Лю пети. До него спяла хубава дива козичка. Управителят грабнал лъка си и се прицелил в нея. Уплашеният Лю извикал и козичката с един скок се скрила в гората. От гъсталака надникнал елен. Лю започнал да му вика на еленски език: „Спасявай се!“ — и еленът изчезнал. На поляната изскочили весели зайци. Лю викнал на заешки език и зайците побягнаха. Всички животни се изпокрили, гората опустяла. Напразно стрелял управителят с лъка — само си хабял стрелите. Разгневил се той много. А добрият Лю се радвал, че успял да помогне на своите горски приятели.

Тогава злият управител заповядал да хванат Лю пети. Откарали Лю в града и го хвърлили в клетката на един тигър. Управителят мислел, че тигърът ще разкъса смелия бедняк, но Лю пети заговорил с тигъра на тигърски език и свирепият звяр не го докоснал.

Като узнал за това, управителят се озлобил още повече. Той заповядал да отсекаат главата на Лю пети. Но тогава в тъмницата, където закарали Лю пети, се промъкнал Лю четвърти, чието тяло било по-здрaво от най-здрaвото желязо. Той останал там вместо брат си, а Лю пети спокойно излязъл и се запътил за в къщи. Те си приличали толкова много, че никой нищо не забелязал.

На другата сутрин извели Лю четвърти на градския площад. Палачът искал да му отсеке главата, но най-тежкият и здрав меч се ударил о железния врат на Лю четвърти и се строшил на парчета. Тогава озлобеният управител заповядал да хвърлят дръзкия бедняк от една висока скала.

През нощта в тъмницата се промъкнал Лю трети, който можел да се разкрачи на различна дължина, и останал там вместо брат си. И този път никой нищо не усетил.

Призори отвели Лю трети на високата скала. Когато хвърлили от тази скала, се пребивал.

Ето, че палачите блъснали и Лю трети, а той спокойно разкراчил чудните си крака и се изправил на тях, като че нищо не е било. Разяреният управител препуснал към своя дворец. Същия ден той заповядал да изгорят на клада непокорния Лю.

Палачите наклали голям огън на площада пред двореца на управителя. Стражата, въоръжена с лъкове и копия, обкръжила площада. Народът се стекъл на тълпи от всички страни.

В това време Лю втори, който не се боял от огън, се промъкнал в тъмницата и незабелязано сменил Лю трети. Едва успял да стори това, и управителят дал знак да започне наказанието.

Палачите хванали Лю втори и го хвърлили в средата на огромния огън. Пламъкът се извисил над къщите. Лю втори изчезнал в огъня и черния дим. Народът заплакал от жалост. А жестокият управител злобно се смеел.

Но скоро димът се разнесъл и всички видели: сред огъня стои Лю втори и се усмихва, като че нищо не е било. Управителят едва не се задушил от ярост.

— Какъв е тоя човек? — закрещял той. — В огън не гори, о скала не се разбива, меч не го хваща и дори звяр не го докосва! Но не, не може да бъде, аз, могъщият управител, да не се справя с един прост селянин.

И жестокият управител решил да отведат Лю далече в морето, да му вържат един тежък камък на шията и да го удавят. „Може да не се бои и от вода? — помислил си управителят. — Все пак камъкът не ще му позволи да изплува. Нека остане на морското дъно!“ И същата вечер заповядал да изпълнят наказанието.

С голяма мъка се промъкнал в тъмницата Лю първи, който можел да изпие цяло море. Той заел мястото на брат си и започнал да чака.

Вечерта го завели на кораба. Управителят със свитата си се настанил в друг кораб. Корабите отплавали далеч в морето. На най-дълбокото място завързали на шията на Лю първи огромен камък и по знак на жестокия управител го хвърлили в морските вълни.

Веднага щом се скрил под водата, Лю първи започнал да пие морето. Управителят видял, че морето изчезва някъде, и пожълтял от страх. Скоро морското дъно се показало. Корабите се катурнали. Управителят и свитата му затънали в морската тиня.

В това време Лю първи отвързал камъка и излязъл спокойно на брега. Тогава излял морето. Управителят и свитата му останали на дъното.

А народът се радвал на гибелта на злия управител и прославял непобедимите братя Лю.

НАДХИТРЕНИЯТ ЛИХВАР

БЪЛГАРСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Имало едно време един беден човек. Имал си той една малка нивица, един вол и една крава. С вола и кравата орял нивата и едва се прехранвал. Но не щеш ли, волът му умрял и трябвало да се купи друг, та да изоре и посее нивата. А нямал пари. Въртял, сукал, па накрая отишъл при лихваря и му поискал една жълтица.

— Ще ти дам, ама наесен ще ми върнеш две жълтици! — рекъл лихварят.

Какво да прави човекът? Съгласил се наесен да върне две жълтици и взел жълтицата, та си купил вол...

Ала за проклетия годината се случила сушава. Сиромахът не могъл да прибере дори и семето от нивата си. И нямало откъде да вземе, та да върне двете жълтици на лихварина. А той това и чакал. Веднага взел нивата на бедняка срещу дълга.

— Не е право, господарю, да ми вземеш нивата! От що ще се прехранвам! — рекъл бедният човек на богатия.

— А право ли е да не ми връщаш жълтиците? Върна ли ми ги? Не си! За тях ти вземам нивата!

Навел глава сиромахът. Почудил се какво да прави и как ще изхрани децата си. Па отишъл, та се оплакал на селския кмет.

Кметът, като го изслушал, взел страната на лихваря:

— Право е! Щом не си върнал жълтиците, с нивата да се наплатиш!

Навел глава сиромахът и се замислил. Мисли, мислил, па отишъл при съдията. И нему разправил каква била работата. И съдията отсъдил:

— Прав е лихварят! Върни му жълтиците, вземи си нивата!

— И тука няма правда! — рекъл си беднякът и си тръгнал.

Както си вървял по пътя и се ядосвал, съгледал, че насреща му се задал чуден човек: целият бил черен, само главата му била червена. И на гърба си имал две големи крила. Като махал с крилете си, веел силен вятър.

Уплашил се сиромахът и се отбил от пътя.

— Какво, уплаши ли се? — изсвирил в ухото му чудният човек и така силно духнал с крилете, че щял да го отвее.

Сиромахът се сдървил от страх и не могъл дума да продума. Едва когато чудният човек свил криле, та поседнал край пътя, той се окопитил и го попитал:

— Ти дяволът ли си?

— Какъв ти дявол? Аз съм Вятърът.

— Вятърът ли? Ами защо си такъв черен? А само главата ти червена...

— Аз съм Черният вятър!

— Ами можеш ли да ми помогнеш! Аз търся съдия, който да отсъди право! А ти си справедлив! Духаш еднакво и за бедните и за богатите... — и той разправил каква била работата.

— Не мога, човече, да ти помогна! Моята работа е вятър работа! Но... най-добре е да идеш при Месечината. Тя свети отвисоко и далеко вижда. И много знае! Тя може само да те оправи!

И вятърът си заминал, като посочил една Сребърна планина, там да дири Месечината сиромашът.

Тръгнал бедният човек натам. Вървял, вървял, най-сетне стигнал до палатите на Месечината. В двора видял две звездици. Те седели на сребърни столчета и пошивали със сребро дрехата на Месечината. И като чули, че на портите се чука, станали и посрещнали човека. Разпитали го накъде е тръгнал и защо му трябва Месечината. Но като чули, че ще иска от нея да му става съдия, поклатили глави и рекли:

— Нищо не може да ти помогне Месечината. Тя не смее от Слънцето, че само да научи то, ще я пребие! Нали е по-малка, страхува се от него...

— А бе, Звездички, пуснете ме в двореца аз да помоля Месечината! Може пък да се съгласи!

— Ух, каквато е студена и сърдита, само да те зърне, ще те умъртви! Бягай оттука, чичо, че тя ей сега ще се върне! Бягай, дорде не е станало късно!

— Брей, ами кой ще ми стане съдия? — натъжил се сиромашът. — Мене Вятърът ми каза, че Месечината може да ми стане съдия!

— Ех, остави го ти Вятъра! Приказката на Вятъра е вятър приказка. Ами ти по-добре отиди при Слънцето. Само то може да ти стане съдия! Ето, хвани тая пътека. Тя ще те изведе в една Златна планина. Там се намира Слънчовият палат.

Сбогувал се сиромашът със Звездичките и тръгнал по посочената му пътека. Вървял, докато стигнал Златната планина. Пред Слънчовите палати го срещнала Слънчовата майка — Ясната зора. Рекла му:

— Бягай оттука, човече, че скоро Слънчо ще дойде и каквото е на залез кръвожаден, на един залък ще те лапне!

— Ама аз съм дошъл при Слънцето. Искам да ми стане съдия! — отговорил сиромашът и разправил на Зората неволята си.

Тогава тя казала:

— Скрый се в избата! Като дойде Слънчо, аз ще го нахраня и приспя. И като преспи един сън, той става харен и милостив. Аз тогава ще му разкажа за тебе и за молбата ти.

Послушал човекът Слънчовата майка и се скрил в избата на палата и зачакал.

След малко дошло Слънцето. Целият палат се сгорещил толкова много, като че ли пожар се запалил. Слънчовата майка се скрила зад вратата да не изгори. И чакала, докато Слънцето седнало покрай трапезата и си скрило огъня в желязната торба, окачена на стената. Па тогава се разтичала, наредила трапезата и нахранила сина си с девет пещи хляб и девет казана гозба. Сетне му постлала и го турнала да спи.

Спало Слънцето, колкото спало, посред нощ станало да пие вода. Тогава майка му разказала за сиромаха и за молбата му. Ала то се засмяло и казало:

— Ех, че е глупав тоя сиромах! Как да не знае, че където и да иде, който и да му стане съдия, все лихварят ще спечели! Може ли сиромах да спечели срещу богаташ?

— Ех, сине, ами що да чини бедният човек сега? — попитала майката.

— Ти, мале, утре заран да му кажеш да си върви и с хитрост да си вземе нивата от лихваря. Нека се хване на бас с него, че аз след три дни ще изгрея от запад вместо от изток!

Запомнила майката всичко, що й казало Слънцето, и на другата сутрин, след като го изпратила да грее на земята, викнала бедняка и му предала Слънчовата заръка.

Сиромахът поблагодарил, целунал ръка на Зората и си тръгнал. Хванал една пряка пътека и за час се намерил в село. Отишъл право при лихваря и му рекъл:

— Голям грях стори, господарю, като ми взе едничката нивица! И заради твоя грях след три дни Слънцето ще изгрее от запад вместо от изток!

— Ти си полудял, бе! — провикнал се лихварят. — Де се е чуло и видяло слънце от запад да изгрява!

— Аз ти думам, че след три дни Слънцето ще изгрее от запад и да знаеш, че така ще стане!

— Добре! Ако това наистина стане, ще ти върна нивата! Ама ако не стане, ще ти взема и вола, и кравата! Съгласен ли си? — казал богаташът, като потривал ръце от радост, че пак ще измами бедняка и ще му вземе и вола, и кравата.

— Съгласен съм! — отговорил сиромахът и се хванал на бас.

На третия ден Слънцето, както обещало, така и сторило. Вместо да изгрее от изток, изгряло от запад.

И лихварят, видял не видял, върнал нивата на сиромаша.

Разказал: Спасия Джуренова

ИРКО С КОЗАТА

ЧЕШКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Имало едно време един цар, а той имал дъщеря. Тя била винаги тъжна и не можел никой да я разсмее. Затова тоя цар обещал, че който я разсмее, ще му я даде за жена.

Имало по това време един овчар, а той имал син, когото наричали Ирко.

Рекъл той веднъж на баща си:

— Тате, и аз ще отида да се опитам дали няма да я разсмея. Аз не искам от тебе нищо. Дай ми само козата.

А бащата рекъл:

— Щом искаш, върви.

Козата била такава, че когато той поисквал, тя задържала всеки човек и той трябвало да остане при нея.

И тъй Ирко взел козата и тръгнал. Срещнал по пътя един човек, който носел единия си крак на рамото. Ирко му рекъл:

— Ей, защо носиш крака си на рамото!

А оня му отвърнал:

— Като сваля тоя крак, мога да прескоча сто километра.

— Къде отиваш?

— Отивам да си търся работа.

— Тогава тръгвай с мене.

Вървели по-нататък и срещнали друг човек, който носел дъсчица пред очите си.

— Ти защо носиш тая дъсчица пред очите си? — запитал Ирко.

А той му отвърнал:

— Като снема тая дъсчица, мога да видя на сто километра.

— А къде отиваш?

— Отивам да си търся работа. Ти искаш ли да ме вземеш на работа?

— То се знае, ще те взема. Върви и ти с мене.

Повървели, повървели, срещнали трети човек, който носел едно шише под мишница и вместо запушалка държал в него пръста си.

— Ти защо държиш пръста си в шишето?

— Като го измъкна, ще напръскам с вода на сто километра. Поискам ли, всички мога да опръскам. Ако искаш, вземи и мене. Може да е за твой и за мой късмет.

А Ирко му рекъл:

— Хайде, ела и ти!

После стигнали в града, където живеел царят. Там купили на козата панделки. Отишли в една кръчма, а там било вече известно, че ще дойдат такива хора, за да им дадат да ядат и пият, кой каквото иска, че царят всичко ще плати. Те завързали козата с панделките и я въвели в плевника на кръчмаря, а той я преместил в пруста, където си били легнали дъщерите му. Те още не били заспали. Първата от тях, Манка, рекла:

— Ох, да имах и аз такава панделка! Ще отида да си отвържа една от козата.

А втората, Додла, казала:

— Недей, защото сутринта ще познаят.

Но Манка излязла и тъй като дълго не се връщала, третата, Кача рекла:

— Иди виж какво прави.

Додла отишла и потупала Манка по гърба:

— Хайде ела, остави това! — и не могла да се откъсне от нея.

Тогава третата сестра, Кача, рекла:

— Елате, не ги отвързвайте всичките.

Тя отишла, дръпнала Додла за полата и не могла да се откъсне. Трябвало и тя да остане до нея.

На сутринта Ирко дошъл за козата и извел всички навън: Кача, Додла и Манка. Кръчмарят още спял. Тръгнали през селото, а кметът погледнал през прозореца.

— Качинко! — викнал. — Какво е това?

Излязъл, спуснал се след нея и я хванал за ръката, за да я откъсне от другите, но и той останал при тях. Наблизо говедарят карал кравите край рибарника. Бикът се отъркал о ръкава на кмета, закачил се и той. Ирко повел и него.

Така пристигнали пред двореца, а там излезли слугите да им отворят. И като видели такова чудо, отишли да кажат на царя.

— Ох, господарю! Такова зрелище! Тук имаше всякакви фокусници, но такива още не са идвали.

Тогава извели царската дъщеря на терасата на двореца, а тя, като погледнала, така се засмяла, че целият дворец се разтърсил.

После попитали момъка кой е и откъде е. Той им отговорил, че е овчарски син и се казва Ирко. А те рекли, че е от прост род, че не могат да му дадат девойката, че той трябва още нещо да направи.

— Какво?

— Хей там — рекли те — има кладенец на сто километра. Ако донесеш от него за една минута в тая чаша вода, ще се ожениш за девойката.

Тогава Ирко рекъл на оня, що носел крака си на рамото:

— Ти каза, че като свалиш тоя крак, ще прескочиш сто километра.

— О, аз лесно ще докажа това — отвърнал той.

Свалил крака си той, скочил и в миг бил там. Но после останало много малко време, а той още не се връщал. Тогава Ирко рекъл на другия:

— Ти нали казваше, че като вдигнеш тая дъсчица от очите си, ще видиш на сто километра. Погледни какво става там!

— Ох, господарю, той лежи там! Гледай го ти, той заспал!

— Лошо е — рекъл Ирко, — ей сега ще изтече времето.

— Ти — обърнал се към третия, — ти казваше, че само като извадиш пръста си от шишето, ще пръснеш вода на сто километра. Бързо пръсни нататък, за да се събуди! А ти гледай дали се движи и какво прави.

— Ох, господарю, вече става... изтрива се... вече загребва вода.

После първият скочил назад и донесъл навреме водата.

Тогава хората на царя казали на Ирко, че трябва да свърши и друга работа. Че там, в скалите, имало едно животно еднорог, което много хора изяло. Ако той го убиел, щял да получи царската дъщеря.

Ирко взел хората си и отишъл в гората. Стигнали до един бор. А там имало три диви животни. Те лежали в леговищата си. Двете не правели нищо, но третото ядяло хора. Тогава Ирко и хората му събрали камъни в пазвите си и се покатерили на дървото. Когато зверовете си легнали, Ирко и хората му хвърлили отгоре камъни върху еднорога. А той рекъл на другия:

— Остави ме на мира, не ме бутай.

— Аз нищо не ти правя — отвърнал другият звяр.

А Ирко и хората му отново пуснали отгоре камък върху еднорога.

— Остави ме на мира! Вече за трети път ме буташ.

— Та аз нищо не ти правя.

Тогава зверовете се хвърлили един срещу друг и започнали да се давят. Еднорогият искал да прободне другия звяр. Но той отскочил настрана, а еднорогият, както се бил засилил след него, ударил с рога си дървото, забил го там и не могъл да го извади. Тогава Ирко и хората му скочили от бора. Другите два звяра избягали, а на третия, еднорога, те отсекли главата, взели я на рамо и я занесли в двореца.

Хората в двореца, като видели, че Ирко и тая работа свършил, рекли:

— Какво да правим? Може би трябва да му дадем царската дъщеря.

— Не, господа — рекъл един от служителите, — това не може да бъде. Та той е прост човек и не може да се ожени за царската дъщеря! Трябва да го погубим.

А царят му казал, че ще проверят какво ще каже момъкът. Там имало една прислужница и тя отишла, та му рекла:

— Ирко, лошо ще ти се случи днес, искат да те погубят.

А той казал:

— Аз не се боя. Когато бях едва на дваайсет години, убих дванадесет с един замах.

Той искал да каже, че когато майка му опекла питка и на нея кацнали дванадесет мухи, той ги убил с един замах.

Като чули това, царските хора рекли:

— Не може иначе, освен да го застреляме.

След това те строили войници и рекли на Ирко, че ще го заведат на тържествения парад на площада. А когато го завели там и войниците се готвели да стрелят по него, Ирко рекъл на тоя, който вместо запушалка държал пръста си в гърлото на шишето:

— Ти нали казваше, че като извадиш пръста си, всичко ще напръскаш; бързо го извади!

— О, господарю, веднага ще го направя.

Тогава той извадил палеца си и напръскал всички така, че се заслепили и никой нищо не виждал.

Като видели, че нищо не могат да направят, хората от двореца решили да му дадат царската дъщеря. Облекли му хубави царски дрехи и направили сватбата. И аз бях на тая сватба. Имаше там музика, песни, ядене и пиене. Имаше месо, пълни кошове с големи бели хлябове и пълни ведра с водица. Днес отидох, вчера се върнах. Намерих едно яйце, ударих едного по главата, опада му косата, та си е плешив и досега.

КАК РАТАЯТ СТАНАЛ ГОСПОДАР ПОЛСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Живял някога един беден човек на име Мачей. Той бил ратай. Работил от зори до късна вечер като вол, но все оставал сиромах. Веднъж, като цепел дърва, край него минала хубава мома и го поздравила.

Ратаят отвърнал на поздрава й.

Девојката спряла, загледала се в него и най-сетне рекла:

— Искаш ли да ми станеш мъж?

Ратаят се почудил как може такава лична мома да иска за мъж такъв бедняк.

— Хайде, помисли си, Мачей, и кажи искаш ли да ме вземеш за жена.

Ратаят се почесал по врата, погледнал изпод око девойката и казал:

— Ако вие не се подигравате с бедния селянин, аз нямам нищо против.

— Добре, Мачей, от днес сме годеници.

Девойката отишла в селото, наела жилище, накупила покъщнина, съдове, подредила цяло домакинство. Мачей дошъл да я посети.

Гледа, девойката хубава, като изписана, харесал я и пожелал да се ожени колкото може по-скоро за нея. Но за проклетия нямал пукната пара. Той й казал това, а тя му дала пари не само за сватбата, но и да си купи нови дрехи и му поръчала да покани цялото село на сватбата, само селския чифликчия да не кани.

— Недей кани господаря на сватбата, защото ще те сполети нещастие — предупредила го тя.

Приготвили много ястия, наредили богата трапеза и тръгнали от къща на къща да канят за сватбата. Поканили всички хора, само чифликчията не поканили. Мачей целунал ръка на булката и я помолил да поканят и него на сватбата.

— Та нали от всичко си имаме в изобилие, какво ни пречи да поканим и господаря.

— Щом толкова настояваш да го поканиш, покани го, но аз ти казвам, че това ще ти донесе нещастие.

Поканили и чифликчията. Сложили го в отделна стая да седне и му поднасяли най-хубавото, каквото имали. Но господарят, щом съзрял жената на Мачей, нищо не сложил в уста, само нея гледал. Мачей забелязал това и рекъл на жена си:

— Господарят те гледа някак страшно.

— Нали ти казах да не го каниш, защото нещо лошо ще ти се случи.

След сватбата чифликчията извикал управителя на чифлика, започнал да се съветва с него как да премахне Мачей и да му отнеме жената. Управителят му казал:

— Заповядайте му да изоре най-голямата нива за един ден.

Господарят извикал Мачей и му казал:

— Слушай, Мачей, изори най-голямата нива за един ден, защото иначе ще отговаряш с главата си!

Мачей се уплашил и се облял в сълзи. Върнал се при жена си, а тя го попитала:

— Защо плачеш?

— Как да не плача, като господарят ми заповяда да изора най-голямата нива за един ден, защото иначе ще ми отреже главата.

— Виждаш ли, нали ти казах да не каниш господаря, защото ще те сполети нещастие; ти не ме послуша. Не бой се, всичко ще се нареди. Вземи ралото и иди на нивата. Изори само една бразда покрай синора на нивата.

Мачей направил така, както го била посъветвала жена му. Изорал една бразда около нивата. И изведнъж цялата нива, баирчетата, долинките, ливадките, всичко се изорало и изравнило само, да му се ненагледаш. Още преди да се мръкне, Мачей се завърнал в къщи, като си подсвирквал и пеел. Управителят на чифлика се почудил:

— Какво ли значи това, сигурно Мачей нищо не е изорал?

Отишъл на нивата, а тя равна като тепсия, така хубаво била изорана. Управителят съобщил за това на господаря. А той се разгневил много.

— Ама че хубаво ме посъветва, няма да имам дори къде овцете си да паса.

— Не берете грижа. Заповядайте му да изсече гората за един ден.

— Повикайте Мачей!

Дошъл Мачей, господарят му казал:

— Слушай, глупако, да изсечеш за един ден онази гора, че иначе ще заповядам да ти отсекаат главата.

Уплашил се Мачей и се върнал в къщи плачешком.

— Защо плачеш, Мачей?

— Как да не плача, като господарят ми заповяда да изсека гората за един ден, а ако не направя това, ще ми отсека главата.

— Виждаш ли, трябваше да ме послушаш и да не каниш господаря на сватбата; аз ти казах, че ще те сполети нещастие. Но не се отчайвай, и с това ще се справим. Вземи брадвата и иди в гората, но не влизай навътре, само стой на края на гората и изсечи крайните дървета.

Отишъл Мачей и направил, както го била научила жена му. Щом ударел веднъж дървото, то веднага падало на земята. Слънцето било още високо на небето, а гората лежала вече като покосена. Върнал се Мачей в къщи, разхождал се из двора и си подсвирквал. Управителят видял това и се почудил, че Мачей толкова рано се е върнал от работа. Отишъл да види гората, а тя лежи като покосена. Върнал се при господаря и му казал, че Мачей изсякъл цялата гора. Господарят започнал да си скубе косата и да ругае управителя заради глупавите му съвети.

— Бъдете търпелив, господарю, ние ще го надвием. Пред вашата къща има малко езерце, нека той да изхвърли от него водата, където иска, само езерото да бъде пресушено.

— Повикайте Мачей!

Влиза Мачей, а господарят му казва:

— Днес трябва да пресушиш езерцето пред къщата, като изхвърлиш водата, където искаш; ако не направиш това, ще ти отсека главата.

Прегърбил се Мачей от мъка и се върнал в къщи с плач. Жена му го попитала:

— Защо плачеш, мъжо?

— Как да не плача, като господарят ми заповяда да пресуша още днес езерцето пред къщата му, защото иначе ще ме убие.

— Ако не беше канил господаря на сватбата, нямаше да те сполетят всички тези нещастия. Но не се отчайвай, и това ще сторим някак си. Иди при езерцето, легни, изпъни се и слушай, но не мърдай, макар и да те дърпат, а дори и да те бият.

Отишъл Мачей и направил така, както го била научила жена му. Лежи той и чува как водата бучи и изчезва неизвестно къде. Управителят дошъл при него, викал го, дърпал го, но той не ставал. Дошъл и самият господар. И той гледа, че водата намалява, скоро съвсем ще изчезне. Той започнал да моли Мачей, да му обещава, че ще го награти с какво ли не, само и само да стане. Мачей лежал като глух. В това време водата от езерцето изчезнала, показало се сухото дъно. Господарят започнал да се кара на управителя, че е претърпял толкова загуби и пак не е успял да премахне Мачей. Управителят този път го посъветвал:

— Дайте голям бал, поканете много гости, а на Мачей заповядайте да свири на увеселението. Мачей е прост селянин, никога не е ходил на никакви балове, а да свири съвсем не знае, дори не знае как се държи цигулката.

— Повикайте Мачей!

Извикали Мачей в чифлика, а господарят му казал:

— Аз давам бал, а ти ще свириш на този бал, за да танцуват гостите. Ако не направиш това, ще заповядам да те убият.

Мачей се уплашил много, защото никога през живота си не бил хващал цигулка в ръце. Излязъл той от господарския чифлик и си отишъл в къщи плачешком. Видяла го жена му колко е разтревожен и го запитала:

— Какво ти е?

— Аз не знам да свиря, а господарят ми нареди да свиря на увеселението и ми се закани, че ако не го сторя, ще ме убие.

— Нали те предупреждавах, Мачей, да не каниш на сватбата господаря, защото ще те сполети нещастие. Така и стана. Но какво да се прави, и за това ще намеря цяр. Иди в гората и седни на първия бор, който беше отсякъл, друскай се силно върху него, докато не падне цигулка, щом падне, грабни я и свири, докато се умориш.

Отишъл Мачей в гората и направил, както жена му го научила. Друскал се, друскал върху бора и изведнъж паднала цигулка на земята. Грабнал я Мачей и започнал да свири; а свирил така, че хората в селото оставили работата си и само слушали; някои дори се покачили по покривите. Преди да се стъмни, Мачей се върнал в къщи. На другия ден го повикали да свири в чифлика. Мачей започнал да свири, и то като голям свирач, а господата танцували. Той все свирел, господата се чувствали вече уморени и го молели да престане. Той не искал да стори това и отговарял:

— Трябва добре да изпълня господарската поръка.

Пот се леела на едри капки от господата, молели го, заклинали го да престане да свири. Но Мачей не искал и да чуе. Господата искали да престанат да танцуват, но не можели, понеже той свирел. Те така се уморили, че вече не могли да говорят, само му правели знаци да престане да свири. Мачей не слушал, а само свирел все по-живо. Господарят му обещал, че ще му даде къщата, ако спре, но той не спирал. Обещал да му даде много декари земя, но Мачей пак не искал

да спре. Най-последно му обещава половината от чифлика си, но той пак не спирал.

— Ще ти дам целия си чифлик, само престани да свириш!

— Добре, но припишете ми го веднага черно на бяло. — И му подал хартия. Господарят играел и пишел, играел и пишел. Най-последно свършил и свидетелите подписали.

Мачей получил дарението и тогава престанал да свири. След бала Мачей станал господар, а господарят тръгнал по света с просяшка торба.

ПОСЛУШНОТО МОМИЧЕ РУМЪНСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Имало едно време един мъж. Той имал дъщеря, която била толкова работна, че за нея се разчуло из целия свят. Мъжът се оженил повторно за една жена, която също имала дъщеря.

Жената карала завареницата да върши най-тежката работа в къщи, а нейната дъщеря се разкапвала от седене.

Заварената дъщеря предяла, тъчала, месела хляб, метяла и изтупвала, без думица да каже, но жената държала страната на своята дъщеря, ковладела на мъжа си завареницата и все я хокала.

Нямало ден, в който жената да не се карала с мъжа си заради неговото момиче. Карала го да изпъди дъщеря си и кавала:

— Ако не махнеш дъщеря си оттук, хляб и сол с теб от една паница няма да ям.

Горкият човек не знаел какво да стори. Една нощ жената изляла вода в огнището и угасила огъня, който завареницата била заровила от вечерта.

На другия ден девойката станала рано сутринта да разпали огъня, че нали все тя вършела тежката работа, но огън не намерила в огнището.

Тогава от страх, че мащехата ѝ ще я гълчи, качила се на покрива на къщурката и се огледала на четири страни, дано зърне някъде светлинка, та да отиде и поиска един въглен, но никъде не видяла нищо. Не щеш ли, тъкмо да слезе, съгледала на изток малка светлинка. Слязла от покрива и тръгнала нататък.

Вървяла, вървяла, до светлинката не стигнала, но минала край една запустяла овощна градина, която ѝ извикала:

— Моме, моме, ела да очистиш от гъсеници дърветата, които са ми останали, че като се връщаш, ще ти дам зрели ябълки да ядеш!

Заловило се момичето на работа и щом свършило, веднага си тръгнало.

По-нататък минало край един кладенец, който ѝ извикал:

— Моме, моме, ела да ме очистиш, пък аз ще ти дам студена вода като се връщаш!

Девойката очистила кладенеца и веднага си тръгнала.

Вървяла, вървяла и стигнала до една пещ, която ѝ извикала:

— Моме, моме, ела да ме измажеш и изметеш пепелта, пък като се връщаш, ще ти дам топла прясна пита!

Момичето измазало пещта, измело пепелта и си продължило пътя.

Повървяло още, стигнало до една къщурка и потропало на вратата.

— Кой е там? — обадил се някой отвътре. — Ако е добър човек, да влезе, ако не, да си върви, защото имам едно кученце с железни зъби, на парченца ще го направи.

— Добър човек — отвърнало момичето.

Момичето се бояло, че мащехата ще го бие, когато се върне в къщи, защото било закъсняло, затова, като влязло, попитало дали им трябва прислужница. Бабата, която живеела в къщичката и която

пуснала момичето да влезе, му казала, че ѝ трябва такова момиче, и то останало при нея.

Бабата казала на момичето какво трябва да прави сутрин: първо да нахрани животинките в двора ѝ, но храната им да не бъде нито гореща, нито студена, после да изтупа и да разтреби из къщи. И тя отишла по работа. Момичето направило всичко, както му било поръчано.

Когато се върнала в къщи, бабата попитала животинките си — змии усойници, невестулки, бухали и гущери — как са нахранени и всички отговорили, че те дори не забелязали, че я нямало в къщи, така добре били гледани.

Влязла в къщи бабата, видяла всяко нещо, сложено на мястото си и останала много доволна.

След някое време момичето рекло:

— Бабо, затыжих се за родителите си, моля те, пусни ме да си отида.

— Иди си, моето момиче, но по-преди вземи да ме попощиш. В това време пред къщата ще мине една река и ще мъкне разни кутии, ракли и сандъци. Каквото избереш, то ще ти бъде заплатата.

Седнали и момичето видяло веднага, че реката, за която ѝ казала бабата, идва и носи много хубави ракли и сандъци.

То си помислило, че не бива да взима някоя от хубавите ракли, защото работата му не струва толкова; почакало, докато дошла една нерендосана кутия, и рекло:

— Бабо, избрах си, каквото съм заслужила с работата си.

— Вземи я, моето момиче, щом не искаш да си избереш нещо по-хубаво, и си иди със здраве.

Момичето се сбогувало и си тръгнало с кутията под мишница.

На връщане, когато минало покрай пещта, получило една прясна пита; когато минало покрай кладенеца, пило студена вода и се разхладило, а когато стигнало до градината, яло узрели ябълки.

Като си дошло в къщи, момичето заварило баща си съсипан от скръб. Разправило му всичко, което било направило, и отворило кутията. И какво да види вътре? Маргарит, скъпоценни камъни, мъниста, блузи само от коприна, украсени със златни пулчета, свилени престилки.

Мащехата и дъщеря ѝ завидели на завареницата, а сърцето на баща ѝ се препълнило от радост.

Жената пратила и нейното момиче да направи същото, което направило завареното.

Вървяла доведената дъщеря, вървяла и стигнала градината. Градината повикала и нея да я очисти, но тя рекла:

— Да не съм луда да си издращя ръцете заради тебе!

Отминала и си продължила пътя.

Стигнала до кладенеца и когато я повикал и той, отвърнала му:

— Да не съм се намерила на пътя, че да се съсия от умора, докато те изчистя!

И отишла по-нататък. Стигнала до пещта и когато я повикала, както повикала заварената дъщеря, тя отвърнала:

— И таз добра, нямам си друга работа, че ще седна да си цапам ръцете и да се муша в тебе!

И продължила да върви, докато стигнала до къщата на бабата.

Бабата я попитала, както попитала заварената дъщеря, и я приела на работа. После ѝ казала и на нея какво да прави, както казала на завареното момиче, и излязла.

Като се върнала, всичките гадини протегнали шици и се оплакали, че момичето им опарило гърлата, а като влязла в къщи, намерила такава бъркотия, че никой не би могъл да я оправи.

Най-после мързеливото момиче рекло:

— Бабо, затъжих се за родителите си. Трябва да ме пуснеш да си отида в къщи, че тук ми омръзна.

— Иди си, моето момиче — отговорила бабата, — но почакай мъничко, защото една вода ще мине пред портата и ще донесе разни неща. Вземи, каквото ти допадне, но дотогава ела да ме попощиш.

Още не докоснало главата на бабата, момичето се спуснало и грабнало най-голямата и най-хубава ракла. Бабата му рекла:

— Щом тази ракла си си избрала, вземи я. Но няма да я отваряш, докато не стигнеш в къщи, за да не види някой какво има вътре.

Като минала покрай пещта, девойката видяла пресни топли пити. Опитала се да вземе, но не могла, а умираше от глад. Минала гладна и жадна покрай кладенеца, но и той не ѝ дал нито капка да се разхлади. А когато минавала край градината, лигите ѝ потекли, но дори и под сенките не могла да се скрие от силното слънце.

Стигнала в къщи, капнала от умора и глад. Нямала търпение, повикала майка си настрани и ѝ казала да накара пастрока и дъщеря му да излязат навън.

Щом останали сами, те отворили раклата. И какво да видят? Оттам се подали гущери, змии и какви ли не още гадини, на които била опарила гърлата девойката, докато ги хранела. Гадините веднага разкъсали мащехата и дъщеря ѝ и ги изяли.

А завареното момиче се омъжило за най-хубавия момък в селото. Голяма веселба се вдигнала на сватбата им. И до ден-днешен младоженците си живеят щастливо. Който не вярва, да се поогледа наоколо си и ще види много такива щастливи хора.

Аз се метнах на седлото тоя час и дойдох да ви разкажа и на вас.

ПЕТЛЕТО И ТУРСКИЯТ СУЛТАН УНГАРСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Живяла някога една бедна жена. Тя имала едно малко петле. Веднъж, както ровело сметта, то намерило елмазена пара.

По това време наблизко минавал турският султан. Той видял елмазената пара и му казал:

— Дай ми елмазената си пара!

Петлето се наежило:

— Няма да я дам! Тя ще потрябва и на моята господарка.

Но турският султан взел насила от петлето парата, занесъл я в къщи и я скрил в своята съкровищница.

Разсърдило се петлето, подскочило на плета и викнало:

— Ку-ку-ри-гу! Турски султане, върни ми елмазената пара!

За да не чува петлето, турският султан се заключил в двореца си и заповядал на слугите да затворят добре всички прозорци и врати.

Тогава петлето кацнало на прозореца, почнало да удря стъклата, да чука с клюн, да пляска с криле и да вика:

— Ку-ку-ри-гу! Турски султане, дай ми елмазената пара!

Разгневил се турският султан и заповядал на слугата:

— Хей, слуга, хвани петлето и го хвърли в кладенеца, за да не вика.

Слугата хванал петлето и го хвърлил в кладенеца. Ала то рекло в кладенеца:

— Вода, вода, влей се всичката в моя стомах!

И всичката вода излязла от кладенеца и напълнила петлето от крачката до гребенчето му.

Тогава петлето пак кацнало на прозореца на турския султан.

— Ку-ку-ри-гу! Турски султане, дай ми елмазената пара! — завикало високо то.

Още по-силно се разгневил турският султан и заповядал на слугата си:

— Хей, слуга, улови петлето и го хвърли в горящата пещ.

Слугата уловил петлето и го хвърлил в горящата пещ. Ала петлето пак почнало своята песен:

— Вода, вода, излей се от мен, залей и угаси огъня!

Водата мигом заляла огъня и го угасила. И петлето, като че нищо не е било, кацнало на прозореца.

— Ку-ку-ри-гу! Турски султане, върни ми елмазената пара! — високо и звънливо извикало петлето.

Още по-силно се разярил турският султан:

— Хей, слуга, хвани петлето, хвърли го в кошера, нека пчелите го нажилят.

Слугата хванал петлето и го хвърлил в кошера при пчелите. Но петлето и там почнало песничката си:

— Пчели, пчели, скрийте се в моите перца, скрийте се в моите крилца!

Скрили се в перцата, скрили се в крилцата пчелите и петлето пак кацнало на прозореца на турския султан.

— Ку-ку-ри-гу! Турски султане, дай ми елмазената пара!

Турският султан не знаел вече какво да прави с петлето.

— Хей, слуга — извикал султанът, — донеси ми петлето, аз ще го пъхна в широките си шалвари, ще седна отгоре му, ще го смачкам и то ще млъкне!

Слугата хванал петлето. Турският султан го пъхнал в широките си шалвари.

Тогава петлето пак почнало:

— Перца, перца, крилца, крилца, пуснете всички пчели, нека нажилят турския султан!

Изхвъркнали пчелите, нажилили турския султан. Рипнал султанът, заскачал, замятал се.

— Ох, ох, дявол да го вземе това петле! Занесете го в съкровищницата, нека намери там елмазената си пара!

Занесли петлето в съкровищницата. Там то почнало пак своята песничка:

— Стомахче, мое стомахче, прибери всичките парички, които е заграбил султанът!

И влезли в петлето целите три корита с пари на турския султан.

Петлето ги занесло в къщи и ги дало на стопанката си. Тя ги раздавала на всичките сиромаси, но и себе си не забравила и досега си живее чудесно, ако не е умряла.

УМНИЦИ

НЕМСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Веднъж един селянин взел габъровия си бастун от къта и рекъл на жена си:

— Трина, заминавам и ще се върна чак след три дни. Ако през това време се отбие у нас търговецът на добитък и поиска да купи трите крави, продай му ги за двеста талера, не по-малко, чу ли?

— На добър час — отвърнала жената, — така ще направя.

— Знам те аз — рекъл мъжът. — Като малко дете си паднала веднъж на главата си, та и до днеска ти хлопа едната дъска. Но да знаеш: ако сглупиш нещо, ще ти насиня гърба без боя, само с бастуна,

дето ми е в ръката, и шарките няма да избелеят цяла година, уверявам те.

Издумал това мъжът и заминал. Дошъл на другата заран търговецът на добитък и не станало нужда жената да се разправя много-много с него. Огледал той кравите, чул цената и рекъл:

— Добре, струват си парите добичетата. Ще ги взема веднага.

Отвързал им синджириите и ги изкарал из обора. Ала на портата жената го дръпнала за ръкава и рекла:

— Дай ми първо двеста талера, иначе не те пускам с кравите.

— Правилно — отвърнал търговецът, — само че забравих да си взема кесията. Но не се безпокой, парите ти са сигурни. Ще взема сега само двете крави, третата ще оставя тук; хубав залог, нали?

Селянката сметнала, че това е разумно, пустила търговеца с двете крави да си върви и си помислила: „Колко ще се зарадва Ханс, като види, че съм свършила работата толкова умно!“

Върнал се на третия ден селянинът, както бил рекъл, и веднага попитал продала ли е кравите.

— Разбира се, Ханс — отвърнала жената, — и точно за двеста талера, както рече ти. Не струват толкова, но човекът ги взе без дума да каже.

— Къде са парите? — попитал мъжът.

— Парите не са у мене — отвърнала жената. Случайно беше си забравил кесията, но скоро ще ги донесе; остави хубав залог.

— Какъв залог? — попитал мъжът.

— Една от трите крави. Няма да му я дам, докато не плати за другите две. И аз постъпих умно, задържах най-дребната, защото тя яде най-малко.

Разгневил се мъжът, дигнал бастуна и понечил да ѝ насини гърба, така както се бил заканил. Но внезапно отпуснал ръка и рекъл:

— Ти си най-глупавата гъска, която може да се намери на света, но пак ми е жал за тебе. Ще изляза на широкия друм и ще чакам три дни да видя има ли по-глупав човек от тебе. Ако има, ще се отървеш, но ако няма, ще си получиш заслужената награда без отбив.

Излязъл на широкия друм, седнал на един камък и зачакал. Скоро видял да иде една кола с ритли и наред колата стояла права жена, наместо да седне на вързопа слама в краката си или да върви пеш редом с воловете и да държи поводите им.

Рекъл си селянинът: „Май че тъкмо такава ми трябва!“ Скокнал от камъка и се заклатушкар пред колата — също като човек, който не е с всичкия си ум.

— Какво искаш, байно? — попитала го жената. — Не те познавам, откъде идеш?

— Паднах от небето — отвърнал селянинът — и не зная как да се върна там. Не можеш ли да ме закараш с колата?

— Не — рекла жената, — не зная пътя. Но щом си дошъл от небето, сигурно ще можеш да ми кажеш, добре ли е мъжът ми; от три години е там, сигурно си го срещал.

— Срещах го, но всички не може да са добре. Той пасе овцете и тези иначе кротки добичета му създават големи главоболия: катерят се по планините и се губят в пущинака, та трябва постоянно да търчи подире им и да ги събира накуп. Па и поокъсал се е, скоро няма да му остане и дрипел на гърба. Както знаеш от приказките, там шивачи няма, защото свети Петър не е пуснал нито един досега.

— Кой би могъл да си помисли подобно нещо! — викнала жената. — Слушай, аз ще отида да смъкна празничния му сюртук, който виси още в дрешника у дома. Ще имаш добрината да му го занесеш, нали?

— Нищо няма да стане — отвърнал селянинът. — Забранено е да се внасят дрехи в небето, вземат ги още пред портите.

— Слушай тогава — рекла жената, — вчера продадох чудесна пшеница и взех добри пари; ще ги пратя нему. Ще пъкнеш кесията в джоба си и никой нищо няма да види.

— Щом се налага, ще услужа — отвърнал селянинът.

— Почакай тука — рекла тя, — аз ще отида с колата у дома да взема парите и ей сега ще се върна. Не сядам на вързопа слама, а стоя права, защото така е по-леко на добичетата.

Подвикнала на воловете, а селянинът си рекъл на ума: „Тази жена бие моята по глупост; ако наистина донесе парите, късметлия е жена ми, защото ще отърве пердаха.“

Не минало дълго време, дотърчала жената с парите и сама му ги пъкнала в джоба; поблагодарила му хиляди пъти за неговата услужливост и си тръгнала. Като се върнала у дома, заварила сина си, който току-що бил се прибрал от полето. Разправила му какви неочаквани неща ѝ се случили и добавила:

— Много се радвам, че намерих сгода да изпратя нещичко на клетия ти баща. Кому би минало през ума, че може да търпи лишения на небето?

Синът безмерно се учудил и рекъл:

— Майко, не всеки ден иде човек от небето. Ще изтичам да го намеря и ще го питам как е там и много ли се работи.

Оседлал коня и препуснал бързо по друма. Заварил селянина седнал под една върба — точно се канел да преброи парите в кесията.

— Виждал ли си човека, дето бил дошъл от небето? — викнал момъкът.

— Виждах го — отвърнал селянинът. — Тръгна си пак за небето и се изкачи хе по онази планина, че оттам било малко по-пряко. Ако караш по-бързо, сигурно ще го настигнеш.

— Ох — рекло момчето, — бяхтах се цял ден, пък и ездата ме довърши съвсем. Ти го познаваш; имай добрината, метни се на коня ми и го предумай да се върне.

„Аха — помислил си селянинът, — ето още един, комуто е мръднала чивията!“ — И рекъл:

— Защо да не ти услужа?

Метнал се на коня и препуснал бързо напред.

Момъкът седял и чакал до мръкнало, но селянинът не се върнал. „Сигурно — помислил си той — човекът от небето много е бързал и не е искал да се върне, а селянинът му е дал коня, та да го предаде на баща ми.“ Върнал се в къщи и разправил на майка си какво се е случило, и как пратил коня на баща си, за да не се изморява.

— Добре си направил — рекла майката. Ти си още млад и можеш да ходиш пешком.

Селянинът също се прибрал у дома, завел коня в обора до заложената крава, после отишъл при жена си и рекъл:

— Имала си късмет, Трина, че намерих двама по-големи глупаци от тебе. Сега няма да ядеш пердах, ще остане за друг път.

После си запалил лулата, седнал на големия стол и рекъл:

— Добра сделка излезе: за две мършави крави — един охранен кон и кесия с пари. Ако глупостта е толкова доходна, на драго сърце ще я тача високо.

Така мислел селянинът, но ти сигурно не мислиш така.

МАЙЧИНА ЛЮБОВ

КОРЕЙСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Имало едно време едно бедно селско семейство. То живеело близо до града Кесон. Мъжът работел нивите на своя богат съсед, а жена му пекла хлебчета от оризово брашно за продан. Така живеели те и едва свързвали двата края.

Имали един син на име Хан Сек Бон, когото обичали повече от живота си. Семейството на бедняка било сговорно, докато не ги сполетяло непоправимо нещастие. Бащата се разболял от тежка болест и умрял. Като умираше, той поръчал на жена си:

— Нека нашият син стане учен човек и тогава всички ще го уважават.

Жената обещала на умирация си мъж да изпълни последната му воля.

Когато Хан Сек Бон навършил седем години, неговата майка казала:

— Време е вече да изпълним волята на баща ти. Предстои ти да минеш в учение десет години. През тия десет години ти ще се запознаеш с хиляда йероглифи, ще научиш наизуст от хубави похубави стихове, ще изучиш медицината и ще прочетеш много книги от философите. След това ще можеш да издържиш изпит в Сеул и ще станеш учен човек, както искаше баща ти.

Хан Сек Бон отишъл да се учи в Кесон, а майка му останала сама в малката си къщичка. Никой в нейното село не правел по-хубави хлебчета от оризено брашно. Нейните хлебчета били вкусни и красиви, винаги еднакви, гладки, бухнали. И затова всички съседи купували само от нея такива хлебчета.

Всяка вечер майката мислела за своето момче. Тя тъгувала за него и плачела. Нощем майката пресмятала след колко години, месеци и дни ще може пак да види милия си син.

Но още много дни оставали до тая среща.

И ето, че една вечер майката чула нечии стъпки край къщицата си. Тя отворила вратата и познала своя син.

Майката видяла, че Хан Сек Бон е уморен от дългия път. Поискало ѝ се да се спусне към момчето, да го притисне към гърдите си.

Но не сторила това. Тя даже не се усмихнала на сина си, а само го попитала:

— Защо се завърна преди определеното време? Нима вече изучи всичките науки и можеш да се явиш на изпит?

Хан Сек Бон не очаквал, че майка му ще го посрещне така грубо. Той заплакал и казал:

— Аз съм много уморен. Извървах пеша много, много и не съм ял от вчера сутринта. Дай ми да ям нещо, а утре ще ти разкажа всичко.

Ах, как се искало на майката да прегърне своя син, да го целуне, да го нахрани с всичко най-хубаво, каквото имало в къщи, и да го тури да спи на рогозката! Но тя не сторила това, а пак го попитала:

— Нима вече изучи всичките науки, които трябваше да изучиш за десет години?

Синът отговорил:

— Аз изучих всичките науки, които трябва да се изучат за десет години, и затова се върнах при теб по-рано.

— Тогава вземи една четчица, туш и хартия и напиши първите десет йероглифа — каза майката.

Когато синът извадил от торбичката, която висяла на пояса му, туш и четчица, майката угасила пламъчето на светилника и каза:

— Ти ще рисуваш на тъмно, пък аз ще приготвя хлебчетата.

След малко майката се провикнала:

— Хлебчетата са готови!

Като каза това, тя пак запалила светилника. Хан Сек Бон показал на майка си своята работа. В тъмнината йероглифите излезли грозни, неравни, а на няколко места по хартията имало даже капки от туш.

Тогава майката каза:

— Виж какви са моите хлебчета.

Хан Сек Бон погледнал хлебчетата. Те били гладки, красиви, еднакви, като че ли майка му ги била правила при силна светлина.

А майката сложила ръка на главата на сина си и промълвила:

— Върни се в Кесон и си ела в къщи, когато мине определеният срок и ти изучиш напълно всичко, което трябва да знаеш.

Примолил се Хан Сек Бон на майка си:

— О, майко, позволи ми да остана в къщи поне до сутринта! Аз вървах много дни и нощи, без да спирам, и сега нямам сили да тръгна отново на такъв дълъг път.

— Нямаш време за почивка — отговорила строго майката. — Ето вземи тия хлебчета за из път — и сбогом!

Тръгнал Хан Сек Бон в тъмнината по планинските пътеки. Тежък бил пътят към старинния град Кесон. Неведнъж планински потоци преграждали пътя му и често наблизко виели диви зверове.

Вървял Хан Сек Бон и горчиво плачел. Струвало му се, че майка му е несправедлива и жестока към него, че тя е престанала да го обича през годините, които той прекарал в Кесон.

На сутринта той развързал кърпата, в която били хлебчетата, и пак видял, че хлебчетата, приготвени на тъмно, били хубави и съвсем

еднакви.

И тогава Хан Сек Бон за пръв път си помислил: „Майка ми можа да свърши своята работа на тъмно, а пък аз не можах. Значи тя върши своята работа по-добре от мене!“

Като си помислил това, Хан Сек Бон побързал да се върне в Кесон.

Минали още пет години и отново майката чула една вечер стъпки пред своята къщица. Тя отворила вратата и пак видяла сина си.

Хан Сек Бон протегнал ръце към майка си, но майката каза:

— Всичките ли науки изучи, сине, че се връщаш в къщи?

— Всичките — отговорил синът.

И като извадил хартия, туш и четчица от торбичката си, той угасил светилника.

След десет минути Хан Сек Бон казал:

— Може да запалиш светилника!...

Майката осветила стаята и се приближила до сина си. Тя видяла пред себе си лист хартия, изпълнен с йероглифи. Всичките йероглифи били четливи, хубави и съвсем еднакви.

И тогава майката се провикнала:

— Как съм те чакала, сине! Колко мъчно ми беше за тебе! Чакай да ти се нагледам, чакай да те притисна до гърдите си!

... Минали години и Хан Сек Бон станал забележителен учен. Когато неговите ученици го питали как е станал такъв учен, Хан Сек Бон отговарял:

— Майчината любов ме научи да нямам милост към себе си, да върша всичко добре и честно. А който върши всичко добре и честно, той може да стане такъв, какъвто поиска.

СЕДЕМТЕ ПЛЕШИВИ БОГАТАШИ МОНГОЛСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Разправят, че в доброто старо време в царството на хан Магарешки уши имало седем плешиви богаташи и един бедняк — Сигсегир. Седемте богаташи мразели бедняка. Обидно им било, че той имал гъста коса, а техните глави били голи и лъскави като речни камъни. Но най-много го мразели, защото често се присмивал на глупостта им.

Веднъж, когато Сигсегир пасял чуждите коне, богатшите, без да му мислят много, подпалили къщата му.

Върнал се Сигсегир — няма му къщата: изгоряла! Разбрал беднякът, че богатшите са я подпалили, но нищо не им казал. Насипал в един мях пепелта и въглените, метнал го на гърба си и отишъл в близкия град.

Вървял по улиците и задявал всички с меха.

Срещнал един много богат човек. Бутнал го с меха, богатият се разсърдил и се развикал:

— Какво носиш? Дай да видя какво има в меха!

— В меха има сребро и злато. Нося го подарък на хана. Среброто веднага ще се превърне в пепел, а златото на въглени. Тъй че не мога да ти покажа какво има в меха.

— Лъжеш! Дай да видя! Ако в меха наистина има пепел и въглени, ще ти го напълня със сребро и злато.

— Е, тогава виж! — казал Сигсегир.

Надникнал богатият в меха, гледа: само пепел и въглени.

— Казах ли ти аз да не гледаш! — развикал се Сигсегир. — Ще отида сега да се оплача на хана, че ти превърна златото му на въглени.

Уплашил се богатият човек и напълнил меха на хитрия Сигсегир със сребро и злато.

Метнал Сигсегир меха на гърба си, върнал се в къщи и почнал да брои златото и среброто пред очите на плешивите богаташи. Богатите се втрещили от завист. А когато дошли на себе си, попитали:

— Откъде си взел това богатство?

Сигсегир отговорил:

— А че напълних един мях с пепел и въглени, тръгнах по улиците и почнах да викам: „Сменям въглени от изгорелия си дом срещу сребро!“ И всички идваха и вземаха. За пепелта даваха сребро, за въглените — злато!

Като чули това, плешивите богаташи се спуснали към домовете си и ги подпалили. Когато къщите им изгорели, напълнили меховете с пепел и въглени и отишли в града. Там тръгнали из улиците и почнали да викат:

— Сменяме въглени от изгорелия си дом за злато! Сменяме пепел от изгорелия си дом за сребро!

Чули хората и тъй се разсърдили, че почнали да пердашат плешивите богаташи. Пердашели и думали:

— На̀ ви сребро за пепел! На̀ ви злато за въглени!

Досетили се богатшите, че Сигсегир ги е излъгал. Дочакали нощта, когато той изкарал чуждите коне в степта да ги пасе, и заклали единствената му крава.

Върнал се беднякът на разсъмване и веднага разбрал кой му е заклал кравата.

Нищо не казал на богатшите. Налял в един волски мехур малко червена боя, мушнал мехура в пазвата си и тръгнал из степта. По залез-слънце срещнал седем камили с бяло петно на челото. Боядисал хитрецът белите петна червени и продължил по-нататък. Но не станало нужда да върви дълго: скоро срещнал един човек.

— Не си ли виждал седем камили с бяло петно на челото? — попитал човекът.

— Не — рекъл беднякът. — С бяло не съм виждал, но с червено видях. Ей ги де пасат тия камили. Виждаш ли ги?

— Та това са моите камили! — зарадвал се човекът. — Само че не казваш истината: на челото им има не червено, а бяло петно!

Тогава Сигсегир отговорил:

— Ако излязат бели, ще ти дам торба сребро и злато. Но ако са червени, ще взема камилите за себе си. Съгласен ли си?

— Съгласен! — зарадвал се стопанинът на камилите.

Отишли при камилите и веднага видели, че на челата им има не бяло, а червено петно.

Седнал беднякът на най-голямата камила и подкарал другите пред себе си.

Видели богатшите бедняка със стадо камили и малко останало да приквичат от завист.

— Откъде имаш толкова камили? — попитали те.

Сигсегир отговорил:

— А че вървах си по улиците из града и виках: „Сменям седем волски мехура за седем камили.“ И ги размених.

— Хайде и ние да направим тъй! — решили богатшите.

Заклали всичките си волове, а заедно с тях и кравите, че като се развикали из улиците на града:

— Сменяме волски мехури за камили! Сменяме волски мехури за камили! Чули хората и се разсърдили:

— Какво, бе, вий нас за глупаци ли ни смятате!

И почнали да ги налагат:

— На̀ ви камили за волски мехури! На̀ ви камили за волски мехури!

Едва се отървали живи плешивите богаташи. И щом дотичали в къщи, решили:

— Ще убием Сигсегир, та да не ни лъже вече!

Хванали бедняка и го завлекли в гората. Там го вързали на върха на едно високо дърво и се завтекли на седем страни да съберат сухи вършини, за да подпалят дървото.

Стоял беднякът на дървото и чакал смъртта. Изведнъж гледа: на дорестия кон препуска нойонът^[1], чийто добитък той пасял. Тоя нойон бил жесток и алчен човек и неведнъж за нищо и никакво набивал Сигсегир.

Видял нойонът бедняка на дървото, спрял буйния кон и попитал:

— Защо стоиш там вързан?

Сигсегир отговорил:

— Лекувам се тук от тежка болест.

— От каква тежка болест?

— Разболяха ми се очите — рекъл хитрецът. — А това дърво веднага лекува болни очи. Сега виждам като степен ястреб, а до вчера не можех да различа крава от камила.

Тогава нойонът се провикнал:

— Ей сега ще се кача при тебе. Моите очи постоянно сълзят. От ден на ден виждам все по-лошо и по-лошо!

Сигсегир попитал:

— А къде отиваше уважаемият нойон?

— Загубих седем коня, та съм тръгнал да ги диря — отговорил нойонът.

— Качи се тук, а аз ще ида да диря конете — казал Сигсегир.

— Та как ще се кача? — рекъл нойонът. — Виж в каква разкошна шуба съм облечен — копринена, подплатена с лисичи кожи. Ще я изпокъсам по чворовете, като се качвам.

— А че съблечи я и я остави под дървото — посъветвал го Сигсегир.

Нойонът го послушал. Качил се на върха на дървото, там Сигсегир го вързал здраво за ствола и се спуснал на земята. Облякъл

копринената шуба с лисичите кожи, метнал се на дорестия кон и препуснал.

В това време от всички страни седемте плешиви богаташи донесли вършини и подпалили дървото, на което бил нойонът.

Привечер богаташите се прибрали в къщи и гледат — не могат да повярват на очите си: седи си беднякът, сякаш нищо не е било, на него — синя копринена шуба с лисичи кожи, а наблизо вързан дорест кон с богата премяна.

— Че нали те изгорихме, бе? — развикали се плешивите богаташи. — Как си попаднал тук?

А беднякът рекъл:

— Когато ме горяхте, аз се изкачих заедно с дима на самото небе. Там тръгнах по облаците и стигнах до двореца на хана на Драконите. А излезе, че в двореца на всички пътници дават кон, който може да лети по въздуха, и шуба от лисичи кожи. Жалко, че не бяхте там и вие с мене! Но не съжалявайте, когато летях над морето, забелязах, че на дъното му пасат коне. И стадото няма ни коняр, ни стопанин.

Щом чули това, плешивите богаташи заразпитвали един през друг:

— Къде? На кое място?

— Вървете след мен! — казал Сигсегир.

Завел ги на брега на морето и рекъл на най-дебелия богаташ:

— Вземи тая върлина и влизай в морето. Щом видиш конете, размахай върлината. Тогава и другите ще се спуснат за плячка.

Взел дебелият богаташ върлината и влязъл в морето. Направил пет-шест крачки и попаднал в подводна яма. Върлината се заклатила и богаташът изчезнал от погледа им.

Тогава Сигсегир се развикал:

— Влизайте по-скоро подир него! Иначе той ще вземе всичките коне за себе си!

Плешивите богаташи се хвърлили в морето и потънали. Оттогава никой не ги видял вече.

Ето докъде водят злобата и алчността.

[1] Нойон — светски феодал в Монголия. ↑

ШИВАЧЪТ И ЧИРАКЪТ

ВИЕТНАМСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Един шивач имал чирак на име Сон. Кой знае изкусен ли бил този шивач или не, но затова пък бил известен с лакомията си. Случвало се да повикат някъде шивача и чирака му да шият. Веднага им донасяли две чашки варен ориз: една голяма за шивача и една по-малка — за чирака му. Но докато чиракът докосне храната, шивачът притеглял чашката му към себе си и казал на стопанина:

— Сон е обядвал, а пък аз от вчера не съм ял — все работя.

Така ставало винаги, когато ги гощавали. Сон ходел гладен, а шивачът бил сит за двамина.

Омръзнало му на Сон да гладува и решил да отучи господаря си от този навик. Веднъж поръчали на шивача да ушие празнична дреха на самия мандарин. Когато дошло времето да премерят дрехата, шивачът и чиракът му отишли в двореца. Слугата ги съгледал и казал:

— Идете в готварницата, там ще ви дадат ше^[1].

Шивачът тозчас казал:

— Сон е обядвал, а аз от вчера не съм ял — все работя.

Забол иглата си на рогозката и отишъл в готварницата.

На гладния Сон му се доплакало. Може би щял да заплаче, ако в този миг не бил влязъл мандаринът.

— Къде е майсторът ти? — попитал мандаринът.

Момчето въздъхнало и рекло:

— Горкият ми майстор яде ше в готварницата.

— А защо го нарече горкия?

— Нима не знаеш, господарю, че моят майстор всяка седмица се побърква? И тогава къса на парчета платовете на хората. Добре, че аз винаги познавам ще обезумее ли майсторът ми.

— Че как познаваш това?

— Ако майсторът ми изяде две чашки ориз, значи болестта ще го налегне. След като се нахрани, започне ли да шари с ръце по рогозката, значи след миг ще започне да къса плата, който шие.

— Дълго ли го държи болестта? — попитал обезпокоеният мандарин.

— Не. Стига да му ударят двайсет бамбукови пръчки по петите, и той веднага идва на себе си.

Като казал това, Сон измъкнал незабелязано иглата, която шивачът бил забол там. В това време от готварницата дошъл шивачът. Той се поклонил пред мандарина и промълвил:

— Благодаря ти, господарю. Такъв вкусен ориз като вашия никъде не съм ял.

Мандаринът наострил уши и попитал:

— Колко чашки ориз изяде?

— Две чашки, господарю, цели две чашки — отвърнал доволният шивач.

И като седнал на рогозката, се протегнал за иглата. Но иглата не била на мястото си. Тогава късогледият шивач почнал да тършува по рогозката.

— Дръжте го! — викнал мандаринът на слугите си. — Хванете му ръцете, че иначе ще ми накъса на парчета хубавата свила.

Щом слугите изпълнили заповедта на господаря си, мандаринът казал на Сон:

— А сега почвай да го лекуваш. Вземи бамбуковата пръчка от ъгъла и му удари двайсет пръчки по голите пети!

Не ще и дума, че Сон изпълнил охотно тази заповед.

— Защо ме наказваш, господарю? — изпъшкар шивачът.

— За да се отървеш по-скоро от болестта си — отговорил мандаринът.

— От каква болест? Аз никога от нищо не съм боледувал!

— Как да не си боледувал? Твоят чирак ми каза, че всяка седмица се побъркваш...

Като чул това, шивачът сграбчил Сон за яката и закрецял:

— Как си посмял да ме изкараш безумен, негоднико?

— Че не е ли истина? — казал Сон. — Сам отсъди, майсторе. Всеки път, когато съм гладен, ти казваш, че съм се нахранил добре. Нима здрав човек ще вземе да казва за гладния, че е сит? Така може да говори само безумец.

От този ден шивачът не посягал на ориза на Сон.

[1] Ше — национално ястие от ориз и захар. ↑

Издание:

Заглавие: Приказки на страните с народна демокрация

Преводач: Ангел Каралийчев; Ран Босилек; Христиана Василева;
Веселина Геновска; Ванда Смоховска-Петрова; Гергана Стратиева;
Константин Константинов; Димитър Стоевски; Димитър Добрев;
Йордан Стратиев

Издател: „Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС

Град на издателя: София

Година на издаване: 1963

Тип: сборник; приказки

Редактор: Надя Трендафилова

Художествен редактор: Иван Стоилов

Технически редактор: Иван Стоилов

Художник: Атанас Пацев

Коректор: Мери Керанкова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6829>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.